

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 10--
Pol leta . . . " 5--
Četrť leta . . . " 2.50
Mesečno . . . " 1--
Tunaj Avstrije: ----
Celo leto . . . " 15--
Posamezne številke
-- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 -- popust. --
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Belgrad zavzet.

V Belgradu bili srditi poulični boji. — Tudi višine južno od Belgrada zavzete — Ruska ofenziva se nadaljuje. — Italijanski napadi kakor vedno odbiti — Na francoskem bojišču manjši boji. — Grčija ostane četverosporazumu prijazna.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dunaj, 10. oktobra,

Srbsko bojišče.

Naše čete, nahajajoče se v Mačvi in severno od Obrenovaca, prodirajo uspešno naprej.

V Belgradu udrli avstrijski in nemški polki so po srditih pouličnih bojih očistili mesto od sovražnika in napadajo južno-izhodno in južno-zahodno se najajoče višine.

Dalje nizdol reke so že zavzele naše in zavezniške čete z močnimi četami južni breg Donave in zapodile sovražnika v beg iz več postojank.

S toplim priznanjem se spominjajo vodje in čete v svojih poročilih neumornega, junaškega delovanja naših hrabrih pionirjev, ki so premagali veliko črto ob Donavi ter požrtvovalnega sodelovanja našega pođonavskega vojnega brodogaja.

Rusko bojišče.

Rusi niso tudi včeraj, dne 9. oktobra, opustili svojih brezuspešnih napadov.

V izhodni Galiciji, kjer so posamezni ruski oddelki povodom svojih sunkov v zadnjih dneh izgubili polovico svojega moštva, je bila napadena bojna črta ob reki Strypi. Odbit sovražnik je zapustil bojišče mestoma v divjem begu.

V Voliniji je našela ena naših divizij po odbitem napadu 500 ruskih mrličev pred svojimi ovrami. Včeraj, dne 9. oktobra, objavljeno število ujetih Rusov se je zvišalo za 1000 mož.

Nakana sovražnika, priti severno od Czartoryskija zopet na desni breg Styra, je bila od našega ognja preprečena.

Italijansko bojišče.

Položaj je na celi bojni črti nespremenjen. — Proti gorski planoti Vielgereuta ni napravil sovražnik nobenega večjega napada. Sunki slabejših oddelkov so se popolnoma izjalovili. Italijanske izgube znašajo tukaj v zadnjih dneh okrog 2000 mož.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 10. oktobra.

Francosko bojišče.

Na višini izhodno od Soucheza so izgubili Francozi nekaj strelskih jarkov ter eno strojno puško.

Pri Tahuri v Champagni smo pridobili na fronti, široki 4 km, v protinapadu 100 m ozemlja, ki ga nam je odvil sovražnik.

Severozahodno bojišče.

Armađna skupina general-feldmaršala pl. Hindenburga. Rusi so poskušali si zopet nazaj priboriti postojanke, ki so jih iz-

gubili pri Garbunovki (zahodno od Dvinska); prišlo je do bojev na nož, v katerih je bil sovražnik pogran v beg. Severno od železnice Dvinsk—Kremeniće (zahodno od Illuxta) so nemške čete zavzele sovražne postojanke v izmeri 8 km. Ujetih je bilo 6 ruskih častnikov in 750 mož, zaplenjenih pa 5 strojnih pušk.

Armađna skupina general-feldmaršala princa Leopolda bavarskega. Nič novega.

Armađna skupina generala plem. Linsingen. Južnozahodno od Pinska je bila vas Sinczyczy zavzeta v naskoku. Pri Kušocki-Vola, kakor tudi na ozemlju Jeziercy se vrše kavalerijski boji.

Na bojni črti med Rafalovko in železnico Kovel—Rovno je bilo odbitih več sovražnih sunkov in ujetih 383 Rusov.

Armađna generala grofa Bothmerja je odbila močne ruske napade severno od Ternopolja.

Srbsko bojišče.

Mesto Belgrad, kakor tudi višine južno-zahodno in južno-izhodno od Belgrada, so prišle po boju v našo oblast.

Tudi dalje proti izhodu je bil sovražnik, kjerkoli se je ustavljal, pogran v beg. Naše čete prodirajo dalje.

Belgrad padel.

Uradno se z dne 9. oktobra poroča: Avstrijske čete armade generala pl. Kövessa so včeraj dne 8. oktobra udrli v severni del Belgrada in so naskočile citadelo. Danes dne 9. oktobra zjutraj so pa udrele nemške čete od zahoda ne strani v konak. Na gradu srbskih kraljev plapolajo avstrijske in nemške zastave. Tudi ni mogel sovražnik, ki je stražil breg reke Donave, nikjer uspešno ustaviti prodiranja avstrijskih in nemških čet. V srbski Posavini in v Mačvi so zapodile naše čete sovražnika v beg.

Naše in zavezniške čete, ki so začele prodirati v Srbijo, morajo biti precej številne. Dosedaj že poznamo: armado generala Kövessa, armado generala Golwitza in armado generala Mackensena. Bez dvomno pa še so druge armade, n. pr. v Bosni, kojih poveljniki še nam niso znani. Vrhovno poveljstvo izvršuje general Mackensen.

Prodiranje v Srbijo se vrši na široki fronti in od dveh strani, od severa in zahoda. Moč našega prodiranja je tako silna, da je izključeno, da bi Srbi mogli sami ubraniti silovitemu navalu. Krpa pomoči ni upati, vsaj zdatne pomoči ne, ni izključeno, da se Srbija brezpogojno uda, kar nas seveda ne bi zadrževalo, da korakamo naprej in se ustavimo zvezo z Bolgarijo.

Nič ni slišati, da bi Avstrija in zaveznik zahtevali od Grčije, naj zabrani izkrcavanje četverosporazumovih čet v Solunu. To se je nemara nalašč opustilo. Kajti tudi mi bomo zahtevali od Grčije prosto pct v Solun ter pričakujemo, da bo tudi v tem slučaju varovala svojo nevtralnato.

Vsi Srbi pod orožjem.

Iz Niša se poroča: V Srbiji so poklicani pod orožje vsi moški v starosti od 15 do 65 let. Tudi veliko žensk je vstopilo v armado.

Priština nova srbska prestolnica.

Iz Milana se poroča, da je odročila srbska vlada vse potrebno za premetitev srbske poslanske zbornice, srbskih bank in najvažnejših uradov iz Niša v Prištino na Kosovem polju. Priština šteje 15000 prebivalcev.

D godki na Balkanu.

Grčija izjavlja, da ostane nevtralna, vendar pa prijazna četverosporazumu. Več se od Grčije tudi ne more zahtevati, vsaj za prvi trenotek ne. Toda prišel še bo menda čas, ko bo sama rada posegla vmes, in sicer ob naši strani. Gotovo je nemreč, da se Grčija kuja četverosporazumu samo zaradi Albanije, po kateri se želi tudi Italiji. Ker pa Italija gotovo ne bo popustila, temveč je celo verjetno, da bo pod pretvezo, da hoče pomagati Srbom, izkrcala svoje čete v Albaniji, za to je možno, da vidimo še kdaj Grčijo, če tudi proti njenemu sreću, ob svoji strani.

Za sedaj nam je kujanje Grčije veliko koristilo. Zmešalo je vse četverosporazumove načrte. Grške čete so za vojsko proti nam izgubljene. Ali še bodo Angleži in Francozi nadalje izkrcavali svoje čete v Solunu, je zelo dvomljivo. Srbija je brez vsake pomoči. Naše prodiranje je vsled tega lažje.

Bolgarija še ni nastopila z orožjem. Velikega pomena bo, ko dobimo prosto pot do Bolgarije in do Turčije. Turčija lahko postane z našimi študentec, iz katerega lahko vzememo svežih čet za nadaljno vojsko. Mogoče jih ne bo treba, toda že možnost je za nas pomirljiva, a za nasprotnike razduševalna.

Rumunija ostaja nevtralna, proti Bolgariji celo prijazno nevtralna.

Novo koalicijsko ministrstvo na Grškem.

Po odstopu Venizelosovem je poveril grški kralj sestavo novega grškega ministrstva Zaimisu. Člani novega ministrstva so: Zaimis ministriški predsednik in minister zunanjih zadev, Gunar's minister notranjih zadev, Vanklitsas vojni minister, Kunduriotis mornariški minister, Dragumis finančni minister, Theotokis trgovinski in naučni minister in Rhall's justični in železniški minister. Glede vojnega ministrstva se še utegne izvršiti srememba. Novo ministrstvo, sestavljeno iz vseh strank, torej koalicijsko ministrstvo, se predstavi grški zbornici že dne 11. oktobra.

Grška kraljica.

Angleško časopisje se huđuje nad grško kraljico, ki je sestra nemškega cesarja Viljema, ter jo dolži, da ona hujska proti četverosporazumu. Časopisje ponuja vojno brodogaja in armado, a lo se bo Grčija znebiti četverosporazumovih nasprotnikov.

Grčija zadovoljna.

Korespondenčni biro razglša: „Times“ se v članku branijo očitanja, da je francosko-angleški prehod skozi Grčijo isto, kar je bil prehod Nemčije skozi Belgijo. Trenotno je nemogoče, da bi se objavila vsa ta naša korespondenca med zavezniki in Grško. Gotovo pa je, da bi zavezniki nikdar ne začeli na Grškem dejanja, ki bi Grčiji ne bilo dobrodošlo.

Velikopotezen načrt.

„Esti Ujsag“ piše: Velika ofenziva proti Srbiji, ki jo je pričakoval celi svet, se je pričela. Zaveznika

sta na prvi mah rešila najtežavnejšo nalogo ter sta kljub silovitemu odporu prekoračila spodnjo Drino, Savo in Donavo. S tem sta objela v velikanskem krogu srbsko mejo. Prvi napad kaže, da se postopa po velikopoteznem načrtu.

Macedonija — bojišče narodov.

Rumunski list „L'Independance Roumaine“ piše: Trajalo bo nekaj tednov, predno bo spravljen četverospozorazum svoje čete na macedonsko ozemlje, bodisi za boj proti Bolgariji, ali proti Avstriji in Nemčiji. Stojimo tik pred najkrvavejšo svetovno žaloigro. Macedonija utegne postati že morda v najkrajšem času pozorišče bitke narodov, koje posledice bodo določilnejše, kakor je bila bitka narodov pri Lipskem.

Radoslavov izjavlja, da ostane Rumunija nevtralna.

Iz Bukarešte poročajo: Bolgarski ministrski predsednik Radoslavov se je izjavil napram zastopnikom vladne stranke: Bolgarija lahko upravičeno upa, da bo postal njen položaj mnogo ugodnejši — razširila bo svoje meje proti jugozapadu in proti jugu! Razpor med Rumunijo in osrednjima državama (Avstrija in Nemčija) je poravnana. Rumunija bo ostala ves čas ofenzive osrednjih držav nevtralna, tudi v slučaju, če bi se pojavili na Balkanu novi zaletljaji.

Rumunija pri četverospozorazumu.

„Frankfurter Ztg.“ poroča: „Agence Havas“ javlja, da je najela Rumunija v Londonu novo posojilo, ki je že uradno ratificirano.

Kdaj je že šel dolžnik proti svojem upniku? Za to nimamo upanja, da bi Rumunija šla res kedaj z nami. Trezna sodba, na podlagi finančnih razmer, je boljša, kakor vse lepe besede rumunskih politikov in ministrov.

Odnosaji med Rumunijo in Bolgarijo prijateljski.

Iz Bukarešte se poroča Rumunija dovoljuje da sme Bolgarija neovirano uvažati skozi Rumunijo vojne potrebščine in tudi avtomobile. Odnosaji med Rumunijo in Bolgarijo so zelo prijateljski.

Vrhovni poveljnik bolgarske armade.

Uradno se poroča iz Sofije:

Car je pisal ministrskemu predsedniku pismo, v katerem mu sporoča, da je kot najvišji poveljnik čez armado imenoval vojnega ministra Jekova za vrhovnega poveljnika bolgarske armade v vojski.

General Jekov še je komaj 45 let star. Velja kot najboljši strateg med mlajšimi generalštabnimi častniki.

400.000 Bolgarov in 250.000 Turkov.

Angleži že računajo. „Daily Mail“ piše: Zopet je enkrat podlegla angleška diplomacija. Angleški kabinet mora s tem računati: V teku nekolikoma bo Bolgarska armada od 400.000 mož pripravljena. Bržkone bo lahko računala na 250.000 Turkov, ki se ne bodo rabili pri Dardanelah. Mogoče je, da bo Grčija ostala nevtralna. Ni pa tudi izključeno, da se postavi ob stran Nemčije. Razmere so tako resne, kakor le mogoče. Središče viharja je zanešeno proti jugozhodu, kar dokazuje, da so voditelji naše zunanje politike kratkovidni.

Angleška diplomacija na Balkanu.

„Daily Mail“ se zelo srdi nad balkansko angleško diplomacijo ter pravi: Dočim je nemška vlada poslala barona Marschalla v Carigrad in dočim je Nemčija dvoranila balkanskim vladarjem, smo se mi zadovoljili z diplomati druge in tretje vrste. Naši diplomati niso videli naprej kakor nemški in niso bili čuječi. Prepustili so Balkan slučaju in posledica je, da smo doživeli celo vrsto neprijetnih presenečenj.

Mi moramo ob tej priliki opomniti, da so tudi naši avstrijski diplomati na Balkanu zelo izborni, n. pr. v Sofiji poljski grof Tarnovski, ki ima glavne zasluge za sedanjí preobrat na Bolgarskem, in v Rumuniji češki grof Černin, ki je kljub neizmernim težavam in pogrškom prejšnjih let in prejšnjih ljudij lahko ponosen na svoje uspehe.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Kobarid izpraznjen. Kobarid bodo Italijani najbrže evakuirali. Tako zveni iz pisma, ki prihajajo od tam. Pišejo, da naj se svoji nikar ne vanemirjajo, ako pojdejo čez čas malo bolj proti jugu. Morda hočejo napraviti Italijani v Kobaridu in ozadju preizkušnjo za svoje gorske čete.

Italija pokroviteljica — prostozidarjev.

Kljub temu, da je italijanska cenzura v mescu septembru še precej prizanašala listu „Avanti“, ki je

glasilo italijanske socijalne demokracije, je bilo v mescu septembru še vendar zaplenjenih 3900 vrst v omenjenem listu. Vlada je sedaj prepovedala enkrat za vselej objavljati v stalnem predalcu „Zajci na Italijanskem“ imena oseb, ki se odtegujejo vojaški dolžnosti. Poslanec Marzoni je prosil pismeno italijanskega notranjega ministra za pojasnila, kako upravičuje to zatiranje tiskovne svobode italijanskega časopisja, kajti gre le za to, objaviti imena tistih, ki se ne čutijo dolžnih, podpirati domovino, ko so vendar oni povzročili vojno. (Tudi o laških prostozidarjih se ne sme ničesar pisati, „kakor če bi bila ta vrsta ljudi v najnovejšem času nekaka posebna državna uredba in potrebščina.“

Zasedanje italijanske zbornice.

Rimski listi poročajo, da se bo vršilo kratko zasedanje italijanske zbornice in sicer proti koncu mesca novembra ali v začetku mesca decembra. Vlada hoče dobiti podaljšanje izjemnih pooblastil in pravice glede državnega proračuna itd., kajti ta pooblastila, in te izjemne pravice potečejo koncem tekočega leta.

Italijani vedno smešni.

Reuterjev biro poroča iz Vidma: Ker imajo Avstrijci navado, da porušijo vse kraje, ki jih ne morejo držati, tudi ako nimajo prav nobene strateške važnosti, se je italijansko armadno vodstvo odločilo (kako milostno!) ter je spremenilo svoj načrt glede Trsta, da obvaruje mesto pred avstrijskimi topovi.

Italijani bodo, ko bodo zavzeli Gorico in skalovite trdnjave okoli Gorice, pustili Trst na desno ob strani in tako odrezali mesto od ostale Avstrije.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Nova razvrstitev ruskih armad.

Berolinskemu listu „Nationalzeitung“ se poroča z ruske meje:

Nova in velika razvrstitev ruske armade se je pričela. Obsežno premikanje in nova razvrstitev ruskih čet se vrši po vojnem načrtu novega armadnega vodstva, kateremu načeljuje car.

V nekem kraju pri Minsku so imeli sestanek 4 poveljujoči ruski generali Aleksejev, Ruski, Evert in Ivanov. Posvetovanja se je tudi udeležil ruski car. Novi ruski vojni načrt je car odobril. Ugajal mu je v visokim redom sv. Jurija II. razreča.

Vsled nove razvrstitve ruskih čet je ustavljen ves zasebni tovorni promet na železnicah v zahodnih ruskih vladnih pokrajinah. Mesti Petrograd in Moskva sta popolnoma odrezani od zapadnih ruskih vladnih pokrajin.

Petrograjski vojaški uradni list „Ruski Invalid“ že objavlja kot posledico nove razvrstitve ruskih armad, da bodo pričele ruske armade splošno veliko ofenzivo z namenom, podpirati francosko-angleško ofenzivo.

Topovsko gromenje pred Dvinskim — orkan.

„Tägliche Rundschau“ poroča iz Petrograda: Petrograjski listi prinašajo od cenzure zelo črtana poročila o napadih na Dvinsk, v katerih se poroča, da povzroča gromenje dvoraznih topov pred Dvinskim, ki je grozno kakor vihar, veliko škode in znatne izgube.

Rimsko vprašanje v bavarski zbornici.

V seji finančnega odseka bavarske zbornice se je vršilo posvetovanje glede rimskega vprašanja.

Eden izmed govornikov je zlasti povdarjal narodno mišljenje nemških jezuitov ter je označil rešitev rimskega vprašanja za veliko potrebo, da se zagotovi papežu teritorialna neodvisnost in popolna suvereniteta, ne da bi se pri tem moralo misliti na srednjeveško cerkveno državo.

Ko se bo sklepal svetovni mir, se bo moralo brezpogojno rešiti tudi rimsko vprašanje, kajti papež mora postati tudi dejanski od italijanske vlade neodvisen vladar.

Japonska ne pošlje v Evropo nobenih čet.

Iz Monakovega se uradno poroča, da je Japonska odklonila prošnjo četverospozorazuma za pošiljanje japonskih čet v Rusijo in v Macedonijo. Zalagala bo Rusija le samo v municijo.

Belgijske želje.

Belgijski ministrski svet je, kakor poroča rimska „Tribuna“, sklenil, zahtevati od nemške države osem milijard odškodnine.

Škode po dolgotrajni vojni.

V glasilu avstrijske socijaldemokracije „Arbeiter-Zeitung“ slika I. Pistiner sicer na svoj način, ki seveda izključuje vsako presojanje z verskega stali-

šča, a vendar na zelo interesanten način škode, ki jih prinaša vojna za poražence in za zmagovalce. Leto vojne vsebuje neštivilno bede in stiske, žalosti in skrbi. Vendar vse nenadomestne izgube na človeških življenjih in na neposrednem ljudskem zdravju, razdejana imetja in zmanjšanje narodnega premoženja nikakor še niso največje zlo. Ne le, da vsak mesec vojne množi te posledice, ampak ustvarja tudi nove in zelo težke. V vojnem območju in etapnem prostoru je opažal pisatelj velike spremembe v poprej se trdnih npravstvenih naziranjih. V zaledju je vedno večja pohlepnost po dobičkih in neizbirčnost v sredstvih v ta namen. Ti ljudje izgubljajo čut, da so ta sredstva, ki se jih poslužujejo, nedostojna. V velikih masah se opaža izprememba npravnosti, zlasti tudi seksualne (spolne) morale. Zvestoba moža in žene pojema. Pisec sicer ne verjame raznih pripovedk o „nasilstvih.“ Živel je skoro ves čas v operacijskem območju in videl je, da so taka poročila po veliki večini izrodki domišljije. Res pa je, da snubljenje moškega ne naleta na zadosten odpor ženske, pri čemer igra v mnogih slučajih tudi denar svojo veliko vlogo. A tudi tu ni glavno to, da se to dogaja, marveč da se dogaja brez sramu. Torej vidimo tudi tukaj vsled dolgega trajanja vojne izpremembo npravnosti, ki pa ne dolgega trajanja vojne izpremembo npravnosti, ki pa ne trajanja vojne je v dvojnem oškodovanju ljudskega zdravja. Ne le da se povrne domov toliko in toliko pohablencev, marveč bodo mnogi vsled dogodkov in razmer v vojni, naporov, vremenskih neugodnosti, trpeli na raznih drugih posledicah. Ne le, da 12 mesecev vojne ustvarja število še enkrat toliko bolnikov, nego šest mesecev, marveč nastajajo še le po dolgem trajanju vojne nove bolezni. Marsikdo, ki je pretrpel šest mesecev brez posebne škode, začneja pozneje bolehati na tej ali oni telesni hibi. Škoda je tudi v tem, da se izpremeni razmerje med obema spoloma: število žensk bo večje, nego ono moških. Moški, sposobni za ženitev, dajajo največje število žrtev na bojišču, ker se najdalje nahajajo v boju. Z drugo besedo — doslej je vsaka ženska starostna plast dobivala odgovarjajočo moško. Odslej pa ne bodo mlajši ženski letniki imeli dovolj po starosti primernih — soprogov. Množile se bodo ženitve med starejšimi moškimi in mlajšimi ženskami. Velike razlike v starosti pa bodo na kvar prihodnjemu zarodu.

Maksimalna cena za krompir let. šnjega pr. d. lka.

Z ministrsko naredbo z dne 23. septembra t. l. so se določile maksimalne cene za krompir letošnjega pridelka v celi Avstriji, veljavno od 1. oktobra t. l. in sicer posebej za prodajo na debelo in posebej za prodajo na drobno. Tudi so posebej določene cene za krompir za jed in posebej za krompir za krmljenje in za obrtne namene. Krompir za jed je tisti, ki je dobro užiten, dobre kakovosti, prebran ter brez drobiža. Krompir za krmljenje je pa tisti, ki se ne prebira z roko, je med njim ves drobiž in se ga drži navadno precej prsti, zato gre pri tem blagu kupcu po ministrski naredbi 5% na dobro. Temeljna cena na debelo za prebrani krompir za jed je določena na 8 K za 1 q (100 kg), za prebrani krompir za krmljenje pa na 7 K. Na Kranjskem in istotako na Štajerskem in Koroškem je dovoljeno k tej ceni pribiti še 1.50 K in na Goriškem 2 K za 100 kg. Na Kranjskem in v omenjenih deželah je torej temeljna maksimalna cena na debelo 9.50 K, oziroma na Goriškem 10 K za krompir za jed in 1 K nižja za krompir za krmljenje. Ta cena pa velja le za mesec oktober in november, ker v poznejših mescih narašča po spodaj navedenih stopinjah. Prodaja krompirja na debelo je le takrat, kadar se ga skupaj proda več kakor 10 q — več kakor 1000 kg naenkrat. Pri nas imamo večinoma majhne kmetije in bodo torej posamezni posestniki večinoma prodajali naenkrat le množine do 10 q (1000 kg); za take množine pa velja povzemanje maksimalnih cen za 40%, razen če deželna vlada v slučaju potrebe določi v tem okvirju različne stopinje poviška za razne krompirjeve vrste. Povdarja se pa, da je na Kranjskem 90% pridelka ene in iste vrste (onejidovec) in tedaj potreba za tako stopnjevanje ni dana.

Ker so maksimalne cene za krompir stopnjujoče določene za čas od mesca oktobra t. l. do mesca maja 1916, zato veljajo maksimalne cene pri prebranjem krompirju za jed ob nadrobni razprodaji, to je množinah do 1000 kg na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem sledeče: mesca oktobra in novembra 13 K 30 v, decembra 14 K, januarja 14 K 28 v, februarja 14 K 70 v, marca 15 K 40 v, aprila 16 K 10 v, maja 17 K 50 v.

Pri prodaji na debelo (nad 1000 kg skupaj) so pa maksimalne cene v navedenih deželah sledeče: oktobra in novembra 9 K 50 v, decembra 10 K, jan. 10 K 20 v, februarja 10 K 50 v, marca 11 K, aprila 11 K 50 v, maja 12 K 50 v.

Vse navedene cene veljajo na čisto ovorjem kraju oddaje blaga, tako da n. p. zadenejo prodajalca vsi stroški dovoza, če je oddaja dogovorjena na železniški postaji.

42cm topovi.

Iz nekega pisma iz južno-zapadne fronte povzamemo:

Popoldne ob štirih. Nedelja je, nekam svečano. Mir naokoli. Kar naenkrat pa počni, strašno počni na severni strani, ropotanje, žvižganje, kakor strašno gromenje, kakor da bi gromeli plazovi s snežnikov. Zemlja se je stresla, strašan odmev strela se razlega gori po zraku, visoko in majestetično šumi, čuje se od daleč težka detonacija, vsa narava je govorila. Naša najtežja artilerija je pričela svojo delavnost! Za nas vojake je to svečan trenotek, prizor brez primere, ne more se ga opisati z besedami in občutiti ga more le oni, ki ga je sam doživel. — Prihaja večer. Italijani mislijo, da so dobili kraj, kjer stoji naš ljubljenec, pa streljajo tja kot zbesneli. Ali zaman. Naš veličastni in velikanski top še zagrmí in Lahí umolknejo.

Raznoterosti.

Priloga. Današnja številka ima „Narodno obrambni Vestnik“ kot prilogo.

Iz politične službe. C. kr. namestniški praktikant Anton Železnikar v Gradcu je premeščen v Slovenjgradec in dodeljen ondotnemu okrajnemu glavarstvu. — C. kr. namestniška konceptna praktikanta dr. R. Mell in Julij Reininghaus v Slovenjgradu sta imenovana za namestniška koncipista.

Ptujsko glavarstvo je izdalo za celo okrajno glavarstvo najvišje cene, ki pa v nekaterih točkah ne odgovarjajo sedanjim razmeram, osobito ne sedanjim produkcijskim stroškom. Deželna poslanca dr. Korošec in Ozmeč sta v tem oziru poročala na višje mesto ter opozorila, da se ni vpražala za svet nobena kmetijska korporacija. Opozorjamo, da cenik velja le za glavarstvo, ne pa za mesto.

Prodaja sočivja (fižola, graha, leče). Poroča se nam: Razven komisijonarjev žitnega zavoda ni nihče upravičen kupovati fižole od kmetovalcev, tudi vojaštvo ne, in kdor bi prodajal fižol komu drugemu kot komisijonarjem žitnega zavoda, se glasom zakona kaznuje z zaporom od 1 mesca do 1 leta in z globo do 20.000 K. Prevzemne cene, po katerih kupuje žitni zavod, so sledeče: za grah ali lečo 55 K, za fižol vseh vrst, ki je namenjen za človeško hrano, 40 K, za fižol in bob za krmo 30 K za 100 kg netto, postavljeno na bližnjo železniško postajo. Žitni zavod oddaja za enkrat še ves nakupljeni fižol vojaškemu erarju, ki ga prevzame v vrečah po 70 kg netto. Ko se zadosti vojaškim potrebam, se prične oddaja fižole okrajnim aprovizacijskim odsekom za preskrbo civilnega prebivalstva.

Cena za ajdo. Kot prevzemna cena za ajdo se je določila 28 K za 100 kg netto, postavljeno na bližnjo železniško postajo. Glasom cesarske naredbe z dne 21. junija 1915 je tudi ajda zasežena v prid države in se sme prodajati samo zavodu za promet z žitom, ki jo nakupuje potom svojih določenih komisijonarjev.

Določitev cen svinjski masti. C. kr. korespondenčni urad poroča: Dne 5. t. m. je zborovala v vojnem ministristvu konferenca, aji so se je bili udeležili zastopniki obeh vlad. Sklenili so, da se bodo cene prejšnje masti in slanini določile enotno v Avstriji in na Ogrskem.

Oskrba invalidnih vojakov. Ker se množijo slučajji, da za slovenske invalidne vojake ni dovolj preskrbljeno, opozarjamo vnovič vse prizadete, ki so že kot invalidi doma, da se obrnejo na čeželnega odbornika g. dr. Verstovška, ki je v dotični deželni komisiji, za pomoč in nasvete. Umevno je, da pri toliki množici vojakov zgrešijo tupatam kakoga invalida, zlasti če se sam ne pobriga za nadaljno oskrbo. Povdarjati moramo, da se prav mnogo stori za te siromake in se jim skuša olajšati položaj, kar se le da.

Prebiranje članov društev, ki so podvržena črnovojniški dolžnosti. Tiisti, ki so bili vsled pozivov E, F, G, H, K, L (La) in M prsi nabora in vsi člani društev, ki so podvržena črnovojniški dolžnosti in so bili do sedaj v oiađu, izzem i prest. voljnih strelcev, so poklicani na prebiranje

Prebiranje črnovojniskov v celjskem okraju. Zopetno prebiranje črnovojniških zavezancev letnikov 1873 do 1877, 1891, 1895 in 1896 se bo v celjskem političnem okraju vršilo na sledeči način in sicer vsakokrat s pričetkom ob 1/8. uri zjutraj. V G a b e r j i h pri Celju, gostilna Plevčak. V torek, dne 12. oktobra, za občine celjska okolica, Dobrna in Kalobje. Dne 13. oktobra za občine Škofjarska, Gotovlje, Velika Pirešica, Sv. Lovrenc, Šmartno v Rožni dolini, Sv. Peter v Savinjski dolini, Žalec, Svetina in Teharje. Dne 14. oktobra za občine Sv. Jurij ob južni žel., trg in okolica, Griže, Vošnjak, Novacerkev, Sv. Pavel, Petrovče, Frankolovo, Dramlje in Višnjavas. Dne 15. oktobra za občine Sv. Krištof, Jarkiošter in Marijagradec. Dne 16. oktobra za občine Dol, Loka, Sv. Lenart, Laško in Sv. Rupert. Dne 17. oktobra za občine Grajskavas, Vrankso, Braslovče, Sv. Jurij ob Taboru. Dne 18. oktobra za občine Gornjisko, Polzela, Sv. Jeronim, Marija Reka in Prekopa. V Š m a r j u pri Jelšah. Dne 19. oktobra ob 8. uri zjutraj za občine Šmarje trg in okolica, Sv. Vid, Nerbiš, Sv. Peter na Medvedovem selu, Ponikva. Dne 20. oktobra ob 8. uri zjutraj za občine Roginskagor-

ca, Slivnica, Zibika, Sv. Štefan, Sladkagora, Žusem, Tinsko, Sv. Ema in Lemberg.

V trgu Mozirje. Dne 22. oktobra ob 8. uri zjutraj za občine Kokarje, Ljubna, Luče, Novaštifta Gornjigrad in Rečca. Dne 23. oktobra za občine Mozirje trg in okolica, Solčava in Boleča. V Trbovljah v gostilni Fortoja. Dne 30. oktobra ob 9. uri predpoldne za uslužbarce v premgovnikih v Hrastniku in Trbovljah nezaprizeženih domačih in tujih črnovojniških delavcev letnikov 1873—1877. Dne 31. oktobra ob 9. uri predpoldne pa za letnike 1891, 1895 in 1896.

Zahvala in priznanje Doberčanom. C. kr. namestnik ekscelencja grof Clary je izrekel č. g. župniku Fricu Kukoviču v iskavem pismu najvišje priznanje za patrijotično in požrtvovalno delovanje ljudstva dobrnske župnije.

Dovoljene cene za živino. Kakor izvemo, imajo c. kr. sodišča nalog, da ne kaznujejo zaradi navijanja cen, ako stane: voli, debeli, 100 kg žive teže 220—250 K, voli, srednje debeli, 200—220 K, voli, suhi, 170—200 K, krave, debele, 180—200 K, krave, srednje debele, 120—160 K, krave, suhe, 90—110 K, biki 150—220 K, teleta pod 50 kg žive teže za 100 kg 160—200 K, teleta nad 50 kg žive teže na 100 kg 200—220 K, mesne svinje na 100 kg 250—300 K, mastne svinje na 100 kg 300—350 K, ovce na 100 kg 140—200 K.

Streljanje z možnarji — strogo prepovedano! Štajersko namestništvo razglašá, da je vsako streljanje iz možnarjev, torej tudi streljanje proti toči — strogo prepovedano. Le v posebnih, ozira vrednih slučajjih, smejo dajati tozadevna dovoljenja pristojne politične oblasti.

Marka, frank in krona. Pri plačilih v Švici potom pošne hranilnice se računa za 100 frankov 130 kron in pri plačilih v Nemčiji za 100 mark 140 kron.

Poostrene odredbe glede krušnih kart. Štajersko namestništvo razglašá, da se morajo peki, gostilničarji itd. strogo držati odredbe glede oddaje krušnih kart pri nakupovanju moke in kruha, zlasti v gostilnah. Gostilničarju je strogo prepovedano, predajati kruh brez krušne karte, ker bi ga sicer začela denarna globa do 5000 K, oziroma kazen zajora do 6 mesecev, vrhutega bi še izgubil obrtno pravico.

Padanje cen za svinjsko mast na Ogrskem. — Ker se je dognilo, da se nahajajo na Ogrskem tako veliko množine svinjske masti, da se ni bati pomanjkanja, so začele cene za svinjsko mast nagloma padati. Cena za svinjsko mast, ki je znašala še pred tremi dnevi K 8.40, je že padla na K 7.60. V obče so mnenja, da bodo cene za svinjsko mast še padale.

Najvišje cene za svinjsko mast na Ogrskem. Ogrska vlada je določila najvišjo ceno za svinjsko mast na Ogrskem in sicer 5 K 50 v za kilogram.

Prehodi in brodišča čez Savo na črti Trbovlje—Jesenice. Od dne 15. oktobra 1915 naprej smejo rabiti le naslednji prehodi in brodovi čez Savo na črti Trbovlje—Jesenice (na Dolenjskem) za promet s Kranjskega na Štajersko, oziroma Hrvatsko in v nasprotni smeri: Cestni most Trbovlje—Škofjariža (posestnik c. kr. stavniki nadsvetnik Kirchschrager); brod Hrastnik—Sava (posestnik A. Urbaš); most na deželni cesti Radeče—Zidanost (posestnik Kranjska dežela); brod Hotomež—Loka (posestnik J. Simončič v Brodu); cestni most Račna—Sevnica (posestnik baron Tusch v Boštanju); brod Krško—Rajhenburg (posestnik Ivan Flis v Rajhenburgu); most na deželni cesti Krško—Videm (posestnik dežela Kranjska); brod z Mrtvic in Skopje na Češevce na Štajerskem (posestniki v Mrtvicah in Bregah); most na deželni cesti Čatež—Brezice (posestnik dežela Štajerska); brod Čatež—Mostec (posestnik občina Mostec); brod Jesenice—Ključ na Hrvaškem (posestnik Ivan Semenič v Jesenicah). — Prekoračenje Save na omenjeni črti na drug način, uporaba vseh drugih brodov ali sredstev za prehod, tudi tistih čolnov, ki služijo le zasebni uporabi lastnika, je strogo prepovedano. — Čolni in druga sredstva za prekoračenje, ki ne služijo za obrat gori navedenih brodov, se morajo za čas te naredbe odstraniti od brega Save. — Prestopki se bodo kaznovali od političnih oblastev po cesarskem ukazu z dne 20. aprila 1854, d. z. št. 96.

Hmelj. Prvi teden mesca oktobra ni prinesel hmeljskemu trgu v Žatcu nobenih bistvenih izprememb, kajti pokupilo, oziroma poprodalo se je dnevno le samo okrog 50 do 60 bal hmelja. Cene za prvovrstni žaški hmelj so se gibale med 120 do 130 K. Tujega hmelja se je v zadnjih dneh zopet spravila večja množina na trg, toda po njem ni bilo prav nobenega popraševanja. Ker se ga nič ne kupi, so cene, ki se ponujajo za tuj hmelj, zelo nizke in sicer štajerski hmelj za 70—75 K za 50 kg, drugi tuj hmelj pa 70—80 K za 50 kg. Ker je vlada znižala izdelovanje piva za 30—50%, se smatra, da bo moralo vsled tega veliko število pivovarn začasnó ustaviti obrat.

Gališki begunci se vračajo v svojo domovino. Notranje ministristvo je odredilo, da je dovoljeno gališkim beguncem iz okrajev Tarnov, Rzeszov, Brzozov, Dobromil, Przeworsk, Jaroslav in Gorlice se zopet vrniti v svojo domovino.

Dunajska „Reichspost“ je v svoji nedeljski prilogi dne 3. oktobra priobčila kratek članek o Simon Gregorčiču in nemški prevod treh njegovih pesmi: „Cesarski razglas“, „Za dom med bojni grom“, ter „Odklikovanje.“ Prevod teh pesmi je prav dober, poln

Gregorčičevega poleta in jako glaliko čitljiv. Pisatelj člančiča in prelagatelj omenjenih treh pesmi je Rud. pl. Gradovlin.

Ali ni to mogoče? Bila bi čast za vse Slovence! Še en mesec imamo do zrebanja velike loterije Slovenske Straže. Dobitkov je 1715-v skupni vrednosti 20.000 K. Čisti dohodek je namenjen ubogim slovenskim otrokom, vdovam in sirotam padlih vojakov in invalidom. (To je tako plemenit namen, da mora takoj do sijajnega uspeha pomagati vsak Slovenec, vsaka Slovenka! Prav vsak in prav vsaka, ki bere te vrstice, naj pomeri svoje dohodke in naj po tem tako odloči, koliko srečk kupi. Pa ne samo to — nabere naj takoj pri svojih znancih nekaj kronic in naj jih nemudoma pošlje za srečke pisarni Slovenske Straže v Ljubljano. Vsaki naj to takoj stori, ker se je treba ozirati na slabe pošne zveze. Če odlašá, se utegne zgoditi, da srečk pravočasno ne bo mogel dobiti. Naj bi se vsak, ki bere naš list, takoj — nujno povdarjamo takoj — odposlal svoje in svojih prijateljev naročilo in uspeh loterije za trpeče naše brate in sestre bo krasen. Vsi, ki smo ostali doma, mobilizirajmo se v prid onih, ki se za nas in za našo domovino bore. Slovenske žene in dekleta — v prvi vrsti tudi ve s prepričevalno besedo te dni naberte dobrodelni zaklad! Časten uspeh loterije Slovenske Straže bo časten za ves naš mili slovenski narod!

Podpora v vojake poklicanih svojcev. Ministristvo za deželno brambo je sicer zramno s poljedelskim ministristvom odredilo, da se svojcem v vojake poklicanih ne sme zmanjšati, oziroma odtegniti podpora, ki jo dobivajo od države, če opravljajo poljedelska dela in si s tem mimogrede nekaj prislužijo.

Milijonska ustanova za dva psa. V Absamu na Tirolskem je umrla neka baronica, ki je zapustila vse svoje premoženje, ki kaže znašá več milijonov K, za njena ljubljenska, dva majhna psička, da se jih prehrani, dokler bosta živela.

Denar iz železa v Nemčiji. Nemčija bo začela te dni izdajati kovani denar iz železa in sicer po 5 pfenigov.

Dva žandarja umorjena. V Jagleviču pri Zilnem Mostu na kranjski strani se je pripetil grozen zločin. Neznani zločinci, najbrže laški voluni, so iz skritja streljali na dva žandarja, ki sta patrolirala. Eden je bil na mestu mrtev, drugi je pa težko ranjen in se bori s smrtjo. Smrtno ranjenemu in mrtvemu žandarju so zločinci odvzeli orožje. Pozor pred voluni!

Sedanje slovenske čitanke za srednje šole se odpravijo. Družba sv. Mohorja je založila slovenske čitanke za šest razredov srednjih šol; nekatere med njih so najnovejšega datuma, le čitanka za 5. in 6. razred je iz leta 1903. Nekateri je sestavil t. vladni svetnik dr. Jakob Sket sam, druge skupaj z profesorjem Westerjem. Nekateri citati, ki se nanašajo na lepoto slovenske domovine itd., in nekateri izrazi so se zadeli naučni upravi manj primerni in je vsled tega odpravila te čitanke; vendar ostanejo za enkrat, dokler se ne natisnejo nove, še v rabi. Ker je zaloga teh čitank, zlasti najnovejših, še precej velika in ima Družba sv. Mohorja vsled tega precejšnjo škodo, se je po predsedniku kluba slovenskih državnozbornih poslancev, g. dr. Korošču, obrnila v tej zadevi na naučno ministristvo, kjer se je poslancu sporočilo, da bo zadeva rešena na Kranjskem. V deželnem šolsk. svetu kranjskem se je o tej zadevi med tem že vršilo posvetovanje. Imenovan je bil odbor, ki bo sestavil nove čitanke. V tem odboru so gg.: dr. Bezjak, prof. Jarc, prof. dr. Breznik in prof. Grafenauer. — Založba novih čitank se je ponudila Družbi sv. Mohorja, ki je pa, kakor se nam poroča, novo založbo odklonila. O zadevi so poročali tudi nemški listi, pa netočno in deloma neresnično.

Zvonovi s Koroškega. „Kärntner Tagblatt“ javlja, da so koroške cerkve ponudile vojni upravi že 72 zvonov in da bi jih, če treba, tudi še več dale na razpolaganje, a da se vojna uprava doslej teh ponud še ni poslužila, ker ima še dovolj drugih kovin na razpolago.

List, ki prinaša samo šaljive in lažnjive vesti. V Parizu je začel izhajati šaljiv list pod naslovom: „Le canard en chaîne“ („Raca v verigah“). Na čelu lista izjavlja uredništvo, da bo prinašal samo šaljive in lažnjive vesti. Prinašal bo vesti, ki so absolutna laž: „Zadostuje nam istina, katero nam prinašajo naši dnevniki, mi se hočemo lagati. V ta namen smo sklenili dogovor z dopisnim uradom, da nam pošilja vse laži celega sveta!“ — Tako pravi list v svojem programu.

Angleški ministri in njihove soproge. V robeni državi na svetu nimašo soproge ministrov toliko upliva na politiko, kakor jo imajo na Angleškem. Te ženske igrajo naravnost veliko vlogo v angleški politiki. Za časa vlade kralja Edvarda je bila vojna ministrica, da so posamezne dame na dvoru vodile kralja takorekoč na vrviči. Ta navada je sicer od tedaj naprej precej izginila, vendar je dejstvo, da soproge

angleških ministrov tvorijo poseben kabinet in vplivajo na rezultate političnega življenja. Usodo angleškega kabineta določajo sicer, kakor znano, Lloyd George, Asquith, Churchill. Da si o teh „veličinah“ ustvarimo pravi pojmi, je neizogibno potrebno, da poznamo tudi njihove „boljše“ polovice. Angleški ministrski predsednik Asquith stoji n. pr. popolnoma v senci svoje soproge. Angležem je ta mož sploh zagonetka. Nekateri domnevajo sicer v njem ženij, mnogi pa pravijo, da mu nedostaja kvalitete državnika. — Churchill in tudi Haldane da ga daleč prekašata. A soglasno pa je mnenje o soprogi angleškega ministrskega predsednika, o kateri govore, da je najzvestejša žena Anglije. Vsekako pa nadvladuje svojega soproga popolnoma, govore, da je nje ljubeznjivost naravnost očarujoča. — Gospa Churchill, Skotka, govori šest jezikov in je svojemu soprogu „desna roka“ v vsakem pogledu. Člani kabineta mnogokrat niso niti najmanje informirani o pravih načrtih Churchilla in njegovi govori o floti so zavedli že mnogokaterega ministra. Splošno razširjeno je mnenje, da na Churchilla in politice mnogo vpliva njegova 30letna žena. Že kot Lewis Harcourt je sedanja gospa Churchill tudi osebno posezala v politiko. Je to nečakinja Pierpont Morgana, ki so ga pred kratkim napadli. Miss Churchill je pospeševala karijero svojega soproga ne le po svojem velikanskem premoženju, ampak tudi z zrelem duševnim delom in pripovedujejo, da si je delala v glavo, da pridobi svojemu možu mesto predsednika. — Najmočnejše ingerenco pa izvršuje soproga Lloyd Georgesa na svojega moža. Gospa George je že dolgo časa preživela s svojim možem, bojevala se je skupno z njim in mu je tudi danes, ko se George prištevava prvim v državi, v močno in vstrajno podporo. Pri tem ji je čisto vse eno, da soproge drugih ministrov po strani gledajo bivšo soprogo advokata. V političnem življenju je čisto že markantno nastopila in o njej se širi legenda, da je politika Lloyd Georgesa politika — njegove žene!

Obsojena učiteljica angleščine. Dunajsko domobransko divizijsko sodišče je obsodilo učiteljico angleškega jezika, Ido Blackmore na osem mesecev težke ječe, češ, da je motila javni red in mir s tem, da je povodom potopa parnika „Lusitanije“ izrekla željo, naj bi bila v vojni Nemčija premagana. V obtožnici je rečeno, da je obtoženka s svojimi besedami v prvi vrsti pač merila na Nemčijo, a zadeti je brez dvoma hotela tudi Avstro-Ogrsko, katere usoda je najtesneje zvezana z usodo Nemčije in je vojna napoved Italije, ki jo je obtoženka želela, naperjena v prvi vrsti proti Avstriji. V utemeljevanju sodbe je rečeno, da je obtoženka morala vedeti, da je njena izjava naperjena proti obstanku Nemčije in s tem tudi proti obstanku Avstrije.

Glasilo ogrske neodvisne stranke proti razširjenju pouka nemščine v ogrskih šolah. Glasilo neodvisne stranke „Magyarország“ protestira energično proti načrtu naučnega ministra Jankovicha, ki hoče skrbno gnojiti pouk nemščine na Ogrskem.

Udri se je nov železniški most čez reko Oder pri Fürstenbergu se je udri. Usmrčenih je bilo pri tem devet oseb.

Posljalne vojake. Z odlokom trgovin-kega ministra z dne 29. septembra t. l., št. 3.442/P, je začeti z dne 4. oktobra do daljnih odredb promet zasebnih vojnopoštah zavrtkov pod pogoji, namenjanimi s takojšnjim dopisom z dne 13. t. m., št. 3754/M 15, raztegnjen na sledeče vojnopoštne urade: 6, 12, 15, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 47, 50, 52, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 74, 75, 77, 79, 80, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 92, 94, 96, 9, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 107, 108, 110, 111, 112, 116, 118, 120, 121, 124, 125, 126, 127, 128, 131, 132, 134, 13, 137, 139, 141, 143, 144, 150, 151, 155, 16, 158, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 171, 173, 175, 177, 178, 179, 181, 183, 184, 200, 201, 202, 204, 206, 208, 209, 213, 214, 225, 252, 253, 255, 330, 350, 151, 352, 353, 501, 502, 504, 5, 5, 506 in 507. Nasprotno je zopet uveljavljen promet zasebnih vojnopoštah zavrtkov v vojnopoštah mi uradi št. 34, 45, 46, 95, 308, 317, 324, 60 in 620.

Preč sodiščem. Sodnik: „Ali se udaš, da si kriv?“ Zatoženec: „Moram počakati, kaj poreko pričel!“ — Sodnik: „Nič manj kot petajst sukenj je zatoženec ukral.“ Zatoženec: „Je bila pa tudi zelo dolga zima!“

Primorske novice.

Avče zgorele. Avče, mirna gorska vasica na Kanalskem, na levem bregu Soče, se nahaja sedaj v ognjeni črti. Italijani streljajo čez Sočo na Kanalsko neprestano in uničujejo posamezne kraje. Prebivalci v Avčah se niso dali oplahiti vsled italijanskega ognja, marveč so skoro vsi ostali doma. Dne 2. t. m. so Italijani zopet močno obstreljevali Avče, cele ure so gromeli nad Avče izstrelki iz težkih topov, Avče so začele goreti. Stanovalci pa niso zbežali, marveč so vstrajali sredi italijanskega besnila in so krepko pomagali našim vojakom, ki so prihiteli gasiti.

Goriško slovensko možko učiteljske se najbrže preseli v Trst. Vprašanje slovenskega učiteljskega v Trstu je baje le še vprašanje prostorov. Tih pa menda tudi ne bo tako težko dobiti.

Vžigalice „Lege“ še vedno prodajajo po tobakarnah in trgovinah, samo z drugimi napisnimi listki, tako so vžigalice „Lege“ one z napisom „Excelsior“ in „Troppauer Tändstickerfabriks Paraffinerade Säkerhets Tändsticker Trade Mark

Prima“ in z znamko pištolo. S takim napisom so prelepane zlasti male škatljice. Slovensko občinstvo, pozor, Dolžnost oblasti pa je, poskrbeti, da izgine vse, kar spominja na „Lege“!

Dopisi.

Maribor. Zgodovinsko društvo je nabralo precejšnjo zbirko raznih knjig. Da pa knjige ne bodo zastoj ležale v omarah, je odbor sklenil, da bo zanaprej društvena knjižnica odprta vsak petek od 5. do 8. ure zvečer ter se lahko knjige in časopisi čitajo v knjižničnih prostorih — Koroška cesta 10, I nadstropje zadrž. Pristop imajo le udje „Zgodovinskega društva.“ Za čitanje in izposojevanje velja poseben poslovni red, ki se dobi v knjižnici.

Maribor. Na severnem bojišču je padel poročnik Gerhard Thalmann, sin tukajšojega zdravnika dr. Thalmanna.

Maribor. Tukajšnji mestni svet je v svoji seji dne 6. oktobra sklenil, da Maribor pristopi k zvezi nemških mest.

Maribor. Umrli je vpokojeni sodni oficijal Karol Zemljčič v starosti 76 let.

Maribor. Najitalijanskem bojišču je padel uslužbenec mestnega magistrata in črnovojniški narednik Leopold Seidler. Zapuščena vdova in dvoje nepreskrbljenih otrok.

Tezno pri Mariboru. Dne 7. oktobra je umrla tukajšnja posestnica Marija Kos v 71. letu svoje starosti.

Sv. Urban pri Mariboru. Dne 7. t. m. se je tukaj prav razločno slišalo gromenje topov z južnega bojišča. Slišalo se je od 10. ure predpoldne do 4. ure popoldne.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. „Ena se Tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži.“ Te besede so se uresničile na rajnem Francu Dolencu, kmetu pri Sv. Lovrencu, ki je služil pri domačem pešpolku. Granata ga je hudo ranila na južnem bojišču. Njegovega tovariša, s katerim je bil poslan na stražo blizu sovražnih vrst, je popolnoma raztrgala, njemu pa je levo roko in nogo strašno razmesarila. Dne 29. sept. se je pripeljal z vlakom za ranjence v Šternal in rezervno bolnišnico Kutnagora, v svojo domačo župnijo. Ker so se rane že prisadile, mu zdravniki niso več mogli rešiti življenja. G. polkovnik zdravnik je po noči poslal svojo lastno kočijo po ženo, ki jo je silno želel videti, a prišla je še le nekaj minut po smrti, ki je nastopila kmalu po polnoči. Navzoč je bil zadnje ure pri njem slovenski vojni kurat č. g. dr. Andolšek, ki mu je še pol ure pred smrtjo podelil sv. popotnico in poslednje olje. Bil je do zdajega pri zavesi, ter je Bogu vdan prenašal strašne bolečine ter umrl kot pravi slovenski junak, šele 30 let star. Vsi, ki so ga poznali, so ga ljubili in spoštovali, ker je bil mirnega, ljubeznivega značaja, skrben gospodar, zaveden slovenski katoliški mož. Zapuščena žena in dva majhna otročiča. Tri mesece je bil na severnem bojišču v raznih hudih bitkah, zadnja dva meseca pa na italijanski fronti. Brez „Slov. Gospodarja“ tudi na bojišču ni mogel biti, ampak si ga naročil tudi tje ter je težko čakal vsakokrat na istega prihoda, kakor nam je pisal. Njegovo truplo je bilo prepeljano na domače župnijsko pokopališče. Ti si, dragi Franc, končal življenja boj, žalujemo za Teboj, a skoro bi Te tudi zavidali, ker bi radi s Teboj že uživali neskaljeni večni mir, ki Ti ga je podelil On, ki je rekel: Blagor mirnim, ker bodo imenovani otroci božji!

Sv. Rupert v Slov. gor. Oglasil se je čez 8 mesecev Lovrenc Muršec, posestniški sin in cerkveni pevec pri Sv. Rupertu v Slov. gor. Muršec piše tu: „Vesel in ponosen, da mi je bila čast zastaviti svoje sile v brambo ljubljene domovine, sem šel v vojsko. Ozebel pa sem v noge in dobil kalera. Spravili so me v bolnišnico. A nisem bil dolgo tam. V ta kraj so namreč pridrli Rusi, nas zajeli in poslali v Rusijo. Tam sem prišel zopet v neko bolnišnico, kjer sem ostal dolgih osem mesecev. Ruski zdravniki so mi nekoliko prikrajšali stopalo. Bili so to precej slabi časi, a obupal nisem. Krepila me je zavest, da trpim za cesarja in domovino, pa tudi upanje, da se kmalu vrnem v domači kraj. To upanje me tudi ni varalo — ravno na cesarjev rojstni dan se nas je pripeljalo 160 mož v bolnišnico v Litomerice na Češkem. Povod temu je bila izmenjava avstrijskih in ruskih vojnih ujetnikov-invalidov. Dne 10. avgusta smo vzeli slovo od Petrograda in se vrnili skozi Finsko, Švedsko in Nemčijo v Avstrijo. V Litomerice došle so nas sprejeli z veliko častjo. Svirala nam je 46 mož broječa vojaška godba. Nam pa so solze zaigrale v obeh, ko smo zopet videli domače generale in častnike, ki so nas srčno pozdravljali. Avstrija nad vse! Ljubo doma, kdor ga ima! Tukaj ostanem najbrž kake 3 tedne, potem pa na veselo svidenje!“

Ptuj. Pred tukajšjih okrajnim sodiščem se je dne 3. t. m. zagovarjala prodajalka Katarina Kovačič, v trgovini ptujškega župana Orniča, zaradi nevljanja cen, ker je prodajala hitro galico kilogram po 3 K 20 v. Obsojena je bila na 50 kron globe. Kot priča je bil vasiščen župan Oroig.

Hum pri Ormožu. Poročila se je v Črnomlju bivša tukajšnja učiteljica gđe. Julija Valentinčič z g. Oroslavom Rakuša. Mnogo sreče!

Mala Nedelja. Zelo nas je pretresla iz južnega bojišča došla vest, da je zopet padel za cesarja in domovino eden naših najboljših fantov iz naše sredine. Hlojz Zmazek iz Radlislavca, še komaj 20 let star. Ko se je dne 21. sept. solnce nagibalo k zatonu, mu je ljuta sovražna krogla predrila glavo in v hipu je bilo

uničeno mlado življenje. Pokojni je služil pri slavnem mariborskem polku št. ... pri ... stitiji. Še prejšnji teden je pisal, ako ga bo blažena Devica Marija varovala, se bomo v kratkem videli; a njegove želje se niso uresničile. Poslavljamo se od Tebe, dragi Alojz, mirno spavaj tam v tuji zemlji! Žalujemo starišem, sestri in bratu, ter vsem srodnikom in znanec naše iskreno sožalje! Junaškemu mladeniču pa bodi lahka s krvjo napojena primorska zemlja! Na svidenje!

Velika Nedelja. Imendan presviti cesarja se je pri nas vojnemu času primerano proslavil. Dan prej v nedeljo dne 3. oktobra se je vršila lepa slavnost v znamenju zmage zlatega klasa. Kljub slabemu vremenu se je po večernicah nabralo v Mikl-ovi gostlni toliko ljudstva, da niso dobili vsi prostora. Slavnost je vodil g. Fl. Kuharič iz Lašnice, imejatelj zaslužnega križca in bivši dolgoletni župan na Šardinju. V jedrnatih besedah pozdravi navzoče ter označi namen in pomen veselice. V krepko začrtanih besedah razloži g. Škrlec (Vičanski), načelnik velikonedeljske kmetijske podružnice, položaj kmetijskega stanja in pomen „zlatega klasa“. Delo na polju in v vinogradih se je vkljub velikemu pomanjkanju delavskih moči še pravočasno opravilo. Vsa hvala zato gre ženstvu in starčkom. Iz ljubezni do domovine, do svojih dragih očetov, možev in bratov, ki se vojskujejo na bojnem polju, so delali in trpeli, in Bog je delo njihovin rok blagoslovil. Zlati klas je obrodil obilen sad. Spominimo se zategadelj tudi Rudečega križa, ki tako blagodejno skrbi za ranjence; vsak si naj, ne gemo za se ampak za vse domače, kupi znak „zlati klas“. Še poznim rodovom bo v spomin na vojsko leto 1915. Mladenka Fr. Bokša nam je v naučenih besedah našliškala junaštvo naših vojakov in domoljubno delo slovenskih žen in deklet; kresje je prednášla Gregočičevo: Soči. Gospod župnik Meharč nam je v izbranih besedah pokazal vrlac presvitega cesarja in s tem pokazal, da imajo avstrijski narodi prav, da se ga tako oklepajo v ljubezni. Njegova globokovernost, njegova pravičnost, njegova srčnost za vse, si je pridobila občudovanje in ljubezen vseh. Kot mladenič na cesarskem prestolu si je izbral za geslo: „Viribus unitis“, z združenimi močmi! To se je tudi obneslo v dolgih in težavnih letih njegovega vladanja, posebno še sedaj, ko se vsi avstrijski narodi z združenimi močmi borijo za skupno domovino. Bog obrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo! Po cesarski pesmi je sledila deklamacija (Trop): „S'ov'ee in Hrva' cesarju za god!“ Navdušje je priklopilo do vrhunce pri petju lepe pesmi: „Domovje moje Avstrija...“ K sklepu se g. nadučitelj v p. Košar še enkrat z mladeniškim ognjem opozarja na pomen zlatega klasa. Znakov, ki so jih prodajale za to določene gospodične in mladenke, se je spečelo do 800. Ako bi bilo ugodno vreme, bi bil uspeh veliko boljši. Lepa slovesnost se je končala v vseslošno žalost.

Poljčane. Na italijanskem bojišču je padel učitelj Emil Zeilhofer, doma iz Poljčan. Pokopani ga je na bližnjem pokopališču njegov brat rezervni poročnik, učitelj Oton. Junaškemu slovenskemu učitelju-vojaku bodi slovenska zemlja lahka!

Konjice. Na južnem bojišču je padel kadetni aspirant Maksimilijan Topolšek, doma iz Konjic.

Zreče pri Konjicah. Umrli je tukajšnji tesar trgovec Jan z Pokorni.

Vojnik Do dne 31. oktobra je razpisana d bava mesa, moke, peciva, stobice, krave, slame in spoh vseh potrebščin za tukajšnje deže na biralnice

Celje. Očudaja priporočenih zasebnih pisem na tukajšnjem poštnem uradu je odslej naprej dovoljena le samo do 6. ure zvečer, ker sprejema poštni urad od 6. do 7. ure zvečer uradna in vojaška pisma.

Celje. Umrli je po kratki bolezn lastnica tukajšnje grajščine Freienberg, gospa Karolina Petriček.

Celje. Na bojišču je padel stotnik 21. poljskega lovskega bataljona Jožef pl. Tresser.

Celje. V zadnjih dneh so bili pokopani na tukajšnjem me toem pokopališču vsi d na to šu zadovoljnih ran sledeči vojski: pešec Franc Pengl od 4. pešpolka, pešec France Ocha od 17. pešpolka, pešec Karol Adraš od 87. pešpolka ter pešec Jan z Paulin od 91. pešpolka.

Lasko. Dne 7. t. m. je umrla Emma Kos v starosti 19 let.

Bele vode. Iz ruskega ujetništva se je oglasil Janez Hudobreznik, o katerem se je slošno mislilo, da je že mrtev, ker smo ga pogrešili že od litškega avgusta. Iz naše fare se prede, začudljivo ve samo za en slučaj smrti na bojišču.

Kozje. V kozjanskem okraju kroži v prometu veliko število ponarejenih petroskih novcev. Zatrjuje se z vsjo gotovostjo, da je prišel ponarejeni denar iz Hrvaškega.

Slovenskim ženam in dekletom! Slovenska deca se naj vzgaja katoliško, avstrijsko a tudi odločno slovensko. Slovenske žene, vzgajajte decu v tem smislu. A tudi na slovenska dekleta, ki so narod i stvar, že toliko u lug storile v zadnjih letih, se obala no, da vplivajo v svojem krogu na izrazit slovensko mišljenje, posebno pri nejni mladi. V tem času je to najvažnejša narodna dolžnost. Z njo in deleta, izpolnjujte jo!